

Danyýel Kitaby — Elli Bäşinji San

Pygamberlik Nakşynyň Açylmagy: Jebraýylyň Danyýele Ylhamy

Jeff Pippenger

2024-01-19

Gabriýel Ýeremiýanyň pygamberligindäki ýetmiş ýyllyk ýesirlik döwrüne, şeýle-de Musanyň ant-ähtine we näletine düşünensoň, Daniýeliň ýanyna geldi.

Şalygynyň birinji ýylynda men, Daniýel, kitaplardan ýyllaryň sanyna düşündim; Rebbiň sözi Ýeremiýa pygambere gelip, Iýerusalimiň harabaçylyklarynyň üstünden ýetmiş ýyly tamamlajakdygyny bildirdi.... Hawa, bütin Ysraýyl Seniň kanunyňy bozdy, hatda ýüz öwrüp, Seniň sesiňe gulak asmaz ýaly etdi; şonuň üçin hem nälet biziň üstümize döküldi, şeýle hem Hudaýyň hyzmatkäri Musanyň kanunynda ýazylan ant, çünki biz Oňa garşy günä etdik. Ol hem bize garşy, hem-de bize höküm eden kazylarymyza garşy aýdan sözlerini tassyk etdi, üstümize beýik bir bela getirmek bilen; çünki ähli asmanyň astynda Iýerusalime edilen ýaly zat edilmedi. Musanyň kanunynda ýazylyşy ýaly, bu belalaryň hemmesi biziň üstümize geldi; muňa garamazdan, biz Reb Hudaýymyzyň önünde dileg etmedik, tä biziň öz etmişlerimizden dolanyp, Seniň hakykatyňa düşüneli diýlip. Şonuň üçin Reb şol belanyň üstünden gözegçilik edip, ony biziň üstümize getirdi; çünki Reb Hudaýymyz edýän ähli işlerinde adyldyr; sebäbi biz Onuň sesine gulak asmadyk. Daniýel 9:2, 11–14.

Danielyň ulanan we “ant” diýip terjime edilen sözi, Lewiler 26-da Musa tarapyndan ulanylan we “ýedi gezek” diýip terjime edilen şol bir sözdür. Waýt uýamyz bize dokuzynjy bapda Danieliň Ýeremiýanyň ýetmiş ýyllyk döwri bilen iki mün üç ýüz ýyllyk döwrüň arasyndaky gatnaşyklaryna düşünmäge çalyşýandygyny habar berýär. Gabriýele sekizinji bapda Daniele iki mün üç ýüz günüň görnüşine düşünmegi üpjün etmek buýrulyppy, we Gabriýel dokuzynjy bapda gaýdyp gelende öz işini tamamlayar hem-de Daniele ýedinji, sekizinji, şeýle-de dokuzynjy baplaryň temasy bolan iki görnüşü akyl taýdan biri-birinden aýyrmagy habar berýär. Şol iki görnüş 1798-de möhri açylan “bilimiň artmagynyň” temasydyr.

Ýeremiýanyň ýetmiş ýyly hem-de Musanyň “näleti” — ikisi-de Musanyň “anty” bilen görkezilişi ýaly, “ýedi wagt”-yň nyşanlarydyr; emma Gabriýel iki mün üç ýüz ýyllyk döwrüň bölünişini görkezjekdir. Bu döwür diňe basylyp depeleniş baradaky görgüniň (“chazon”) we peýda boluş baradaky görgüniň (“mareh”) arasyndaky gatnaşygy dogry bölünende dogry bölünip bilner. Gabriýel ilki bilen ýehudylara synag möhleti hökmünde dört ýüz togsan ýyl berlendigini görkezmek bilen başlady. Ol döwür ýesirligiň ýetmiş ýylyny döreden dört ýüz togsan ýyllyk pitne döwrüniň edil özi bolupdy.

Ýigrimi dördünji aýatdaky “kesgitlenen” sözi miladydan ön 457-nji ýylda üçünji permanyň çykarylmagyndan başlap, biziň eramyz 34-nji ýylynda Stefanusyň daşlap öldürilmegine çenli bolan döwri aňladýar; emma ýigrimi altynjy we ýigrimi ýedinji aýatlardaky “kesgitlenen” sözi butparazlygyň we papalygyň weýrana öwüriji güýçlerini görkezýär.

Altmış iki hepdeden soň Mesih ýok ediler, ýöne Özi üçin däl; geljek hökümdaryň halky şäheri we mukaddes ýeri weýran eder; onuň soňy sil ýaly bolar, urşuň ahyryna çenli bolsa weýrançylyklar kesgitlenendir. Ol bir hepde üçin köpler bilen ähti tassyklar; hepdäniň ortasynda gurbanlygy we sadakany bes etdirer; ýigrenji zatlaryň ýaýramagy sebäpli ol ony weýran eder, hatda soňuna çenli; kesgitlenen zat bolsa weýran edileniň üstüne döküler. Daniel 9:26, 27.

Jebraýyl Danyýele “Mesih” “ýok edilenden” “soňra geljek hökümdaryň halkynyň şäheri we mukaddes ýeri weýran etjekdigini” habar berýär. Butparaz Rim biziň eýýamymyzyň 66-njy ýylyndan 70-nji ýylyna çenli takyk üç ýarym ýyl dowam eden gabawda “şäheri we mukaddes ýeri” weýran etdi. Jebraýyl “uruşyň soňunyň” “sil bilen” boljakdygyny, hem-de bu urşuň “weýrançylyklardan” ybarat boljakdygyny görkezýär. Iýerusalime we mukaddes ýere garşy amala aşyrylan uruş butparazlyk we papalyk tarapyndan ýerine ýetirilen depeleniş boldy. Başynda Iýerusalimi weýran etjek butparaz güýç Wawilondy, emma Mesih haça çüýlenenden soň ony weýran etjek butparaz güýç butparaz Rim boldy. Şeýle-de bolsa, mukaddes ýere we goşuna garşy uruş iki sany weýran ediji güýç tarapyndan amala aşyryldy, Mukaddes Ýazgylarda şol iki weýran ediji güýjüň ikinjisi papalykdyr.

Papalyk “daşyp gelyän gamçy” hökmünde görkezilen güýçdür; ol Danieliň on birinji babyndaky kyrkynjy aýatda beýan edilýän, “daşyp geçýän hem-de aşyp geçýän” güýçdür. Babil bilen başlan, we Musa tarapyndan Kanuny gaýtalamada şekillendirilişi ýaly garaňky sözleri aýdýan demir millet bilen dowam eden Iýerusalimiň depelenmegi, soňra papalyk bilen dowam etdi. Depelenmegiň ahyryna çenli “weýrançylyklar” “bellenilipdi.” Ýigrimi ýedinji aýatda Mesih köp adam bilen bir hepde üçin ähti tassyklaýar. Şol hepdäniň ortasynda, Mesih gökdäki mukaddes ýerde Öz baş ruhanylyk hyzmatyna başlanda, ýerdäki gurbanlyk ulgamy bes edilmelidi. Ýewreýleriň özleri üçin kesilip berlen synag möhletindäki boýun egmezligi sebäpli, mukaddes ýer bilen şäher täzedan haraba edilmelidi.

Aýatda şeýle diýilýär: “ýigrenji zatlaryň ýaýramagy sebäpli ol ony haraba öwürer; bu ýagdaý tamamlanýança dowam eder, we kesgitlenen zat haraba bolanlygyň üstüne guýlar.” Ýewreýler özläriniň synag möhletiniň käsesini ahyra çenli dolduranda, şäher bilen mukaddes ýer uruşyň soňuna çenli haraba bolmalydy. 1798-nji ýylda depelemek işiniň “tamamlanmagynda” papalygyň ölümlü ýara aljakdygy “kesgitlenipdi”. Soňra şäher bilen mukaddes ýer, ýewreýleriň üç perman arkaly göni manydaky Wawilondan çykyp gelenlerinde nusgalanşy ýaly, dikeldilmeli we täzedan gurulmaly boldy.

Şol urşuň tamamlanmagyna çenli Iýerusalim papalyk häkimiýeti tarapyndan depelenmeli idi. Iki müň üç ýüz ýylyň içindäki aýratyn döwürleri emele getirýän pygamberlik döwürlerine diňe yetmiş ýyllyk depeleniş görnüşiniň mukaddes ýer bilen goşunyň dikeldilişi baradaky görnüş bilen baglanyşykda bolan gatnaşygy düşünilende dogry düşüniş bolýar. Musanyň näletiniň dargadylyşy baradaky görnüş ret etmek, ýygnaýlyşy baradaky görnüş ret etmektir. Yetmiş ýyl baradaky görnüş dargadylyşyň görnüşidir. Iki müň üç ýüz ýyl baradaky görnüş ýygnaýlyşyň görnüşidir. Yetmiş ýyl baradaky görnüş dargadylyşyň “chazon” görnüşidir, iki müň üç ýüz ýyl baradaky görnüş bolsa ýygnaýlyşyň “mareh” görnüşidir.

Şonuň üçin Hudaýyň birleşdiren zadyny adam aýyrmasyň. Mark 10:9.

Iki görnüş pygamberlik taýdan bilelikde baglanyşdyrylandyr, olaryň birini ret etmek ikisini hem ret etmektir. Bu hakykat şuny görkezýär: Adventizm iki mün üç ýüz ýyllyk pygamberligi goldaýandyklaryny yglan etse-de, 1863-nji ýylda “ýedi wagty” ret edişleri ýaly, olar hem Adventizmiň merkezi sütünini ret etdiler. Ýehudiler Hudaýyň kanunyny berjaý edýändiglerini ykrar etmeýärdilermi? Gadymy Ysraýyl Mesihi garaşýandyklaryny ykrar etmeýärdimi? Eger ol Hudaýyň Sözüni goldamaýan bolsa, ykrar etmegiň hiç hili manysy ýokdur.

Milleritler ahyrynda 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabryny iki mün üç ýüz günün döwrüniň gutarýan senesi hökmünde kesgitlediler, ýöne olaryň düşüňjesi çakli boldy. Diňe uly lapykeçlikden soň, asmandaky mukaddes ýer we Mesihiň şol senede İn Mukaddes Ýerde peýda bolşy barada yşyk geldi. Diňe şol seneden soň olar üçünji perişdäniň habaryny we Hudaýyň kanunyny gördüler.

Reb, iki mün üç ýüz ýyl bilen baglanyşykly pygamberlik nuruny artdyrmagy maksat edinipdi, we 1856-njy ýylda Ol mundan beýläkki nur üçin gapyny açdy; indiki ýedi ýylyň dowamynda bolsa Adwentizm şol gapyny ýapdy. Diňe 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabryndan soň Reb pygamberligi öwrenýänleri Hiram Edsonyň makalalaryna gaýtadan ugrukdyrды, we “ýedi wagty” baradaky nur ýene-de artmaga başlady.

Iki mün üç ýüz ýyllyk pygamberlik bilen iki mün baş ýüz ýigirmi ýyllyk pygamberligiň arasyndaky baglanyşygy görmekden ýüz öwren Adventizm, 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabryna kem-käsli we doly däl görnüşde düşünmäge geldi.

S. S. Snow haça çüýlenişini senesini anyk kesgitläneninden soň, 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynyň senesi hem kesgitlenildi.

Şonuň üçin bil we düşün: Iýerusalimi dikeltmek we gurnamak barada buýrugyň çykarylan wagtyndan başlap, Mesih Hökümdara çenli ýedi hepde we altmyş iki hepde bolar; köçe täzedan gurlar, diwar hem, hatda kyn zamanalarda-da. Altmyş iki hepdeden soň Mesih ýok ediler, emma Özi üçin däl; geljek hökümdaryň halky şäheri we mukaddes ýeri harap eder; onuň soňy sil ýaly bolar, urşuň ahyryna çenli weýrançylyklar kesgitlenendir. Ol köp adamlar bilen bir hepdelik ähti tassyklar; hepdäniň ortasynda bolsa gurbanlygy we sadakany bes etdirer, ýigrenji zatlaryň ýaýramagy sebäpli ol ony weýran eder, hatda tamam bolýança; kesgitlenen zat bolsa weýran bolanlygyň üstüne döküler. Daniel 9:25–27.

Millerçiler haça çüýlenişini dogry senesini tanadylar, soňra bolsa iki mün üç ýüz ýylyň döwüriniň ahyry kesgitlenildi. Mesihiň “hepdäniň ortasynda” “kesilip aýrylmagy”, ýagny “Ähti” tassyklan Mesih bilen baglanyşykly waka hem tanaldy; bu, “ýigrenç zatlaryň ýaýramagy” arkaly görkezilişi ýaly, ýewreýleriň synag möhletiniň käsesini doly doldurandyklary sebäpli boldy. Haç, Ýarygijäniň Nidasynyň habaryny tanamakda zerur bolan taryhy ýol belgisine öwrüldi.

Hudaýyň güýjüniň şeýle kuwwatly ýüze çykmagyny emele getiren aýatlarda ýerleşýän nura garamazdan, Milleritler Danyýeliň iki görnüşini özara baglanyşygyna düşünmäge bolan islegi bilen beýan edilen şol aýatlaryň manysyna hiç wagty ýetip bilmediler. Mesihiň ähti tassyk eden hepdäsi iki döwre bölünipdi; muny soňra Uayt uýa Mesihiň üç ýarym ýyllyk şahsy gullugyny, onuň yz

ýanyndan bolsa şägirtler arkaly görkezilen gullugyny aňladýar diýip kesgitledi. Olar haçın taryhy ýol belgisi hökmünde 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynyň senesini kesgitlemek üçin direg bolandygyny gördüler, emma onuň şol bir wagtyň özünde-de her biri üç ýarym ýyldan ybarat bolan iki meňzeş döwrüň merkezi nokadyny, şonuň bilen birlikde-de Hudaýyň Musa arkaly “Öz ähtiniň dawa-jenjeli” diýip atlandyran “ýedi wagty” aňladýandygyny görmediler.

Şonda Men hem size garşy çykaryn we günäleriňiz üçin sizi ýene-de ýedi esse jezalandyraryn. Men üstüňize gylyç indererin; ol Meniň ähdimiň aryny alar. Siz şäherleriňiziň içinde ýygnananyňyzda, araňyza ýokanç kesel ibererin; siz duşmanyň eline tabşyrylar. Levitler 26:24, 25.

Mesih köpler bilen ähti tassyklaýan wagtynda, Onuň boýun egmeýän ýehudiler bilen jedeli hut şol äht hakyndady. „Onuň ähtiniň jedeli“ miladydan öňki 723-nji ýylda, aşurlular demirgazyk patyşalygy ýesirlige äkidenlerinde başlady, şondan soň bolsa müň iki ýüz altmyş pygamberlik günü dowamynda butparazlyk hakyky Ysraýyly depeläp basdy. Şol depeläp basyşdan soňra bolsa, ýene müň iki ýüz altmyş pygamberlik günü dowamynda papalyk ruhy Ysraýyly depeläp basdy.

Mesihniň ähtnamany tassyklap, iki müň üç ýüz ýyl baradaky görnüşini berjaý bolmagynda geçen pygamberlik hepdesi, şol bir wagtda iki müň baş ýüz ýigrimi ýyl baradaky görnüşini hem aňladýardy. Milleritler iki müň üç ýüz ýyl baradaky pygamberligiň ýeterlik bölegine düşüňip, Ýarygije Nidasynyň habaryny dogry ygylan etdiler, emma olar dokuzynjy bapdaky Jebraýylyň düşündirişiniň ýetirmeli bolan ýagtylygynyň bir bölegini ret etmegi saýlap aldylar.

Jebraýyl Danyele “zat” we “görüniş” hökmünde görkezilen iki görnüşini dogry bölmegi (aň taýdan biri-birinden aýyrmagy) tabşyrypdy; şol görkezmäniň ýerine ýetirilmegi hökmünde Uýam Waýt bize, Danyeliň ýetmiş hepdelik döwür bilen (“ýedi wagty” nyşany bolan) iki müň üç ýüz ýylyň arasyndaky gatnaşyklary düşünmäge çalyşýan mahaly, hut şu meseläniň onuň baş aladasy bolandygyny habar berýär.

Adwentizmiň “ýedi wagty” ret etmegi, olary şeýle bir ýagdaýa goýdy welin, ýigrimi üç ýüz ýyldan kesilip aýrylan ilkinji dört ýüz togsan ýyllyk döwrüň, Musanyň “Onuň ähtiniň dawasy” diýip atlandyrylan äht gozgalaňyny aňladýandygyna düşüňip bilmediler.

Olar hem hepdäniň ortasynda bolan haça çüýlenişini diňe bir senäni görkezmek bilen çäklenmän, eýsem ähtiň gany arkaly Mesihe garşy Ysraýylyň boýun egmezligi bilen bolan dawasynyň hut özenini görkezendigini hem tanamakdan mahrum edilipdiler. Olar haçda köpler üçin dökülen, Onuň ähtini tassyklaýan ganyň, Levililer kitabynyň ýigrimi başinji we ýigrimi altynjy baplarynda öňe sürülen ähti hem tassyklaýandygyny görmekde kör bolupdylar.

Gadymy Ysraýyl öz üstüne şeýle bir ähtnama aldy welin, olar bu ähtnamany: «Rebbiň aýdanlarynyň hemmesini ýerine ýetireris» diýen öz ygylanlary hökmünde kesgitlediler; emma Mesihniň hödürleýän ähtnamasynyň Onuň kanunynyň ýürekde ýazylmagyny talap edýändiginden bütinleý bihabardylar. Ähtnamanyň şertlerini olaryň feriseýçilik ruhundaky kesgitlemesi hakyky ähtnama düşüňmeklerine we ony kabul etmeklerine päsgel berdi.

Häzirki Ysraýyl hepdäniň ortasynda bolan haçyň ganyny şeýle manyda kesgitledi welin, bu ýagdaý häzirki Ysraýylyň üstüne-de, gadymy Ysraýyl Mesihi ret edip, «Sezardan başga patyşamyz ýok» diýip yglan eden wagtyndaky körlük bilen birmeňzeş körlügi getirdi.

Häzirki Ysraýyl Jebraýylyň Daniýele beýan eden taryhynyň diňe bir ähti tassyklamagy däl, eýsem şol ähti ret edenleriň üstüne getirilýän pytraňnylygy hem öz içine alýandygyny görmeýär; çünki aýatlar butparaz Rimiň (gelmeli bolan hökümdaryň) şäheri we mukaddes ýeri weýran etjekdigini, hem-de urşuň ahyryna çenli (ol uruş mukaddes ýeri we goşuny depeläp geçdi) “weýrançylyklaryň”, ýagny köplük sanda, kesgitlenendigini görkezýär.

Mesihiň Öz ganyny köpler bilen ähti tassyk etmek üçin döken taryhynda butparaz we papalyk Rimden ybarat bolan iki weýran ediji güýç aýratynlykda kesgitlenýär. Haçda dökülen gan Mesihiň gökdäki mukaddes ýerä getirýän zadydyr we ol iki mün üç ýüz ýyllyk “mareh” görnüşinde görkezilen Onuň işiniň nyşanydyr. Ol taryh mukaddes ýeri we goşuny depgiläp basjak şol iki weýran ediji güýç arkaly görkezilişi ýaly, iki mün baş ýüz ýigrimi ýyllyk “chazon” görnüşiniň taryhy bilen örülip baglanyşyar.

Milleriň düýşünde gymmatbaha daşlar hökmünde şekillendirilen hakykatlar güneş ýaly ýaldyrady, emma olar doly däl. Ahyrky günlerde, Ýarygije Gykylygy hatda sözüne-söz gaýtalananda, hut şol gymmatbaha daşlar “kirli çotgaly Adam” tarapyndan täze, has uly sandyga taşlanar, şonda olar ilki başdaky ýagdaýyndan on esse ýagty şöhle saçar. Olar ahyrky Ýarygije Gykylygy habarynyň synagyna öwrüler. Şol gymmatbaha daşlar Habakkuk tarapyndan pygamberlik edilen iki şaýat tarapyndan ýörite tablisalar hökmünde kesgitlenipdi. 1843 we 1850-nji ýyllaryň pioner çyzgylarynyň iki tablisasy “setir üstüne setir” biri-biriniň üstüne goýlanda, Milleriň gymmatbaha daşlary anyk kesgitlenýär, we şeýle etmek bilen şol gymmatbaha daşlar ahyrky Ýarygije Gykylygy habaryny aňladýar.

Iki çyzgydaky hakykatlaryň köpüsi 1844-nji ýyla çenli amala aşan pygamberlikleri, mysal üçin, Danyýel kitabyň ýedinji we sekizinji bablaryndaky haýwanlaryň kesgitlenişini görkezýär. Danyýeliň ikinji babyndaky heýkel şekili beýan edilýär. Görnüşi tassyklaýanynyň Rimiňmi ýa-da Antiohus Epifanesiňmidigi baradaky delil şol ýerde bar. Birinji lapykeçlik hem-de Habakkukdaky we on gyzdaky gijikme döwri şol ýerde bar. Üçünji perişdäniň gelişi hem, asmanyň mukaddes ýeri hem şol ýerde bar. “Gündelik” butparazlygyň nyşany hökmünde şol ýerde bar. Elbetde, Ýslamyň üç Bela-sy hem şol ýerde bar. Bir ýere jemlenende, çyzgylar Ýahuda taýpasynyň Arslany bir pygamberlik hakykatynyň möhürini açanda bolup geçýän “bilimiň artmagynyň” bir beýanyny görkezýär.

1798-nji ýylda ahyrzamanyň döwründe möhri açylan pygamberlik bilimiň nyşany bolan Ulai derýasynyň görnüşi baradaky seljermämizi, William Milleriň düýşündäki täze, has uly sandygyň içindäki gymmatbahaly daşlary emele getirer derejede köpelyän şol bilim bilen baglanyşykly jemleýärkäk, biz öz taryhynda doly bolmadyk Millerit hakykatlaryna täzeden ýüzleneris. Olaryň käbiri Milleritleriň ýaşan taryhy döwrüniň täsiri sebäpli doly däl ýagdaýda galdyryldy, beýlekileri bolsa üçünji perişdäniň öňe barýan nuruna laýyklykda ädim ätmekden ýüz öwrenleriň boýun egmezligi sebäpli doly däl galdy.

Biz bu meseleleri indiki makalada dowam etdireris.

“Hudaý tarapyndan bir habarly iberilenler diňe adamlardyr, emma olaryň getirýän habarynyň häsiýeti nähilidir? Hudaýyň näme makul görülmelidigi barada siz bilen geňeşmändigini bahanalap, duýduryşlardan ýüz öwürmäge ýa-da olary ähmiýetsiz görmäge het edersiňizmi? Hudaý gürlejek, batly ses bilen jar etjek we ýüz görmezçilik etmejek adamlary çagyryar. Hudaý Öz işini şu wagat üçin ýerine ýetirmek maksady bilen Öz ilçilerini galdyrdy. Käbirleri Mesihe degişli dogrulyk baradaky habardan ýüz öwürüp, adamlary we olaryň kemçiliklerini tankytladylar, çünki olar hakykat habaryny islenilişi ýaly ähli naz-nygmat we ýalpyldawuk ussatlyk bilen beýan etmeýärler. Olarda yhlas aşa köp, olar aşa çynlakaý, aşa berk ynam bilen gürleýärler; şonuň üçin hem köp ýadan we ezilen janlara şypa, ýaşayyş we teselli getirjek habar belli bir derejede çetleşdirilýär; sebäbi täsirli adamlar öz ýüreklerini ýapyp, Hudaýyň aýdanyňa garşy öz erklerini öňe sürýän derejelerinde, ýagtylyga hem-de janlandyryjy güýje zarlyk bilen garaşan we dogra eden adamlardan şol ýagtylygyň nuruny alyp goýmagy hem sonça gözlärler. Mesih Öz hyzmatkärlerine garşy aýdylan ähli gazaply, tekepbir, kinaýaly sözleri Özüne garşy aýdylan ýaly hasaba aldy.”

“Üçünji perişdäniň habary düşünilmez, ýeri Öz şöhraty bilen ýagtylandyrjak nur hem, onuň öňe barýan şöhratynda ýöremekden ýüz öwürýänler tarapyndan ýalan nur diýlip atlandyrylar. Edilip bilinjek iş, ynamsyzlyklary sebäpli hakykaty ret edýänler tarapyndan edilmän goýlar. Hakykatyň nuruna garşy çykýan sizden, Hudaýyň halkynyň ýolundan çekilmeginizi haýyş edýäris. Gökden iberilen nur olaryň üstüne açyk we durnukly şöhlä bilen saçsyn. Bu nur özlerine gelen sizleri, Hudaý ony nähili peýdalanýandygyňyz üçin jogapkär tutýar. Eşitmek islemeýänler hem jogapkär tutuljakdyr; çünki hakykat olaryň elýeterine getirildi, emma olar öz mümkinçiliklerini we artykmaçlyklaryny äsgermezlik etdiler. Ylahy ygtyýarnamany göterýän habarlar Hudaýyň halkyna iberildi; ýagşylykdan we hakykatdan doly bolan Mesihiň şöhraty, beýikligi we dogrulygy beýan edildi; Isa Mesihdäki Hudaýlygyň bütin dolulygy, ýürekleri önünden gelen tersgaraýyş bilen ýapylmadyklaryň ählisini özüne çekmek üçin, gозzellik we mähirlilik bilen biziň aramyzda görkezildi. Biz Hudaýyň biziň aramyzda iş edendigini bilýäris. Biz janlaryň günäden ýüz öwürüp, dogrulyga gelendigini gördük. Biz pesgöwünlileriň ýüreklerinde imanyň täzelenendigini gördük. Biz saplanan, emma öz ýoluna gidip, diňe biri Hudaýa şöhrat bermek üçin yzyna dolanan pis keselliler ýaly bolalymy? Gaýta, Onuň ýagşylygy hakda aýdaýlyň we Hudaýy ýürek bilen, galam bilen hem ses bilen wasp edeliň.”
Review and Herald, 27-nji maý, 1890.